Puolustusministeriö VASTAUS PLM2016-00010

Hindrén Rasmus(PLM) 04.03.2016
JULKINEN

Viite
Toimenpidepyyntö VNEUS2015-00734

Asia
Puolustusministeriön hallinnonalan EU-toiminnan ja -vaikuttamisen suunnitelma vuodelle 2016

Puolustushallinto pyrkii toiminnallaan ja vaikuttamisellaan tukemaan EU:n puolustuslottuvuuden kehittämistä ja samalla edistämään kansallisten suorituskykyjen kehittämistä sekä puolustuspolitiikan kokonaistavoitteita.

Vuoden 2016 painopistealueet ovat:
- EU:n puolustusulottuvuuden strateginen ohjaus,
- huoltovarmuus,
- EU:n puolustustutkimus,
- hybridiuhkiin vastaaminen ja
- EU:n asedirektiivin muuttaminen.

EU-ministerivaliokunnassa 6.11.2015 linjattiin kerran hallituskaudessa laadittavan EU-selonteon korvaamisesta vuosittaisilla EU-strategioilla. Samoin linjattiin, että strategiatyön osana ministeriöt laativat edelleen oman hallinnonalansa osalta yksityiskohtaisen EU-vaikuttamissuunnitelman seuraavana vuonna esille nousevista kysymyksistä. Tässä asiakirjassa esitetään hallinnonalan EU-toiminnan ja -vaikuttamisen suunnitelma, josta käyvät ilmi vuoden 2016 painopistealueet sekä vaikuttamisstrategia niiden saavuttamiseksi. Suunnitelman toteutus otetaan huomioon toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Painopistealueita on viisi: EU:n puolustusulottuvuuden strateginen ohjaus, huoltovarmuus, EU:n puolustustutkimus, hybridiuhkiin vastaaminen ja EU:n asedirektiivin muuttaminen.

1. EU:n puolustusulottuvuuden strateginen ohjaus

Kesäkuun 2015 Eurooppa-neuvosto antoi toimeksiannon EU:n uuden turvallisuusstrategian laadinnasta. Kesällä laadittiin myös EU:n turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön kuvaus, joka muodostaa pohjan uudelle strategialle. Strategian on määrä valmistua kesään 2016 mennessä. Uudesta strategiasta tulee laaja *(Global Strategy on Security and Foreign Policy*). Strategia mahdollistaa alueellisten ja temaattisten yksityiskohtaisempien strategioiden laatimisen tai päivittämisen.

Euroopan unionin ja sen jäsenmaiden toimintaympäristössä on viimeisen parin vuoden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia Ukrainan ja Syyrian konfliktien sekä pakolaiskriisin myötä. Itäisen ja eteläisen naapuruston epävakaus ja jäsenvaltioissa ilmenevät yhteiskunnalliset jännitteet ovat entisestään haastaneet EU:n ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden. Myös horisontaaliset uhkat kuten ilmastonmuutos, maailmantalouden epävakaus, energiariippuvuuden riskit ja terrorismi pakottavat unionin uudistamaan ulko- ja turvallisuuspoliittisia linjauksiaan. Strategian tärkein tavoite on osoittaa EU:n kansalaisille miten heidän turvallisuutensa taataan.

Euroopan komission merkitys on puolustusalan tutkimuksen, teknologian ja puolustustarviketeollisuuden kehityksen kannalta jo nyt suuri ja alituisessa kasvussa. Myös useat muut komission alaiset politiikat kuten

sisämarkkina-, työllisyys-, kauppa-, kilpailukyky-, energia-, avaruus-, kyber- ja meripolitiikka ovat vuorovaikutteisesti osa EU:n puolustusulottuvuutta. Kehitys ilmenee muun muassa komission 2016 työohjelmaan sisällytetyssä puolustusalan toimintasuunnitelmassa.

Käsittelyvaihe

Strategian on määrä valmistua kesäkuuhun 2016 mennessä. Strategian odotetaan olevan laajan konsultaatioprosessin tulos, jonka myötä kuullaan jäsenvaltioita, yrityksiä, kansalaisjärjestöjä ja tutkimuslaitoksia.

Strategiasta on määrä käydä keskustelua epävirallisessa puolustusministerikokouksessa Amsterdamissa helmikuussa. Strategian toimeenpanoon puolustuksen ja yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) osalta tullaan kiinnittämään erityistä huomiota kevään aikana, mutta toimeenpanovaihe käynnistyy virallisesti vasta strategian hyväksymisen jälkeen.

Suomen tavoitteet

Strategisessa ohjauksessa on monta useita tasoja, joista lähes kaikkiin pyritään vaikuttamaan vuoden 2016 aikana. Globaalistrategiaan tuetaan vahvoja, kattavia ja etunojaisia puolustusta ja yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevia muotoiluja. EU:n puolustusulottuvuuden kehittäminen on EU:n turvallisuuden vahvistamisen kannalta keskeisen tärkeää. Samalla edistetään EU:n puolustusta koskevaa valkoista kirjaa tai vastaavaa ohjausasiakirjaa. Lisäksi kehitetään EU:n suorituskykytyötä siten, että prosessi virtaviivaistuu ja jäsenmaiden kokonaistarpeet tulevat huomioiduksi paremmin. Edelleen vaikutetaan komission 2016 työohjelmassaan esittelemään puolustusalan toimintasuunnitelmaan.

Globaalistrategian tulisi antaa ohjausta EU:n puolustusyhteistyölle. Sen toimeenpanoon liittyen tavoitteena on luoda edellytykset toiminnallisemmalle ja puolustushallintoja yksityiskohtaisemmin ohjaavalle EU:n puolustusta koskevalle strategia-asiakirjalle. YTPP:n sijasta tulisi puhua puolustusta koskevasta asiakirjasta, jotta toiminta ei rajautuisi ulkoisen toiminnan kehykseen, joka ei huomioi riittävällä tavalla esimerkiksi hybridiuhkia, jäsenmaiden suorituskykyjen kehittämisen todellisuutta eikä kytkentäpintoja muihin politiikkoihin. Kyse on EU:n toimista jäsenmaiden turvallisuuden takaamiseksi sekä ulkoisesti että sisäisesti.

EU:n sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisprosessia tulee arvioida vuonna 2016 strategiatyön valossa. Tavoitteena on prosessin muuttaminen jäsenmaiden kannalta hyödynnettävämmäksi, mikä edellyttää yhteistyön laajentamista sekä itse prosessin virtaviivaistamista.

Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään Lissabonin sopimuksen keskinäisen avunannon lausekkeeseen, joka aktivoitiin ensimmäistä kertaa Pariisin terrori-iskujen jälkeen. Suomen näkemyksen mukaan lausekkeen tehokas toimeenpano vahvistaa EU:n sisäistä yhtenäisyyttä ja roolia turvallisuusyhteisönä ja siten parantaa Suomen puolustuskykyä. Se tulee käytännön toimeenpanon lisäksi asemoida osaksi strategiatyössä määritettävää EU:n pelotevaikutusta.

Vaikuttamissuunnitelma

Yhteydenpitoa ulkosuhdehallintoon ja strategian kirjoittajaryhmään jatketaan. Ministeritasolla vaikuttaminen keskitetään puolustusministerikokouksiin. Strategia ja sen toimeenpano nousevat esille mm. helmikuun epävirallisessa ministerikokouksessa.

2. Huoltovarmuus

Huoltovarmuus on tunnistettu Eurooppa-neuvostossa keskeiseksi osa-alueeksi jäsenmaiden välisen puolustusyhteistyön tiivistämisen ja puolustusvälinemarkkinoiden toimivuuden kannalta. Jatkona aiemmalle työlle vuoden 2016 aikana laaditaan EU:n puolustuksen huoltovarmuuden tiekartta komission, EDA:n ja

jäsenmaiden välisessä yhteistyössä. Huoltovarmuus on tärkeä ulottuvuus myös komission toimivallassa olevien puolustus- ja turvallisuushankinta- sekä sisäisten siirtojen direktiivin toimeenpanon arvioinnissa vuonna 2016.

Asian merkitys Suomelle

Puolustusvälinealamme suurten ulkomaariippuvuuksien takia kansainvälisen huoltovarmuuden kehittäminen on tärkeää ja sisältää mahdollisuuden täydentää kansallista sotilaallista huoltovarmuutta. VNp huoltovarmuuden tavoitteista v.2013 toteaa, että: ”Suomi osallistuu kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin keskeisten toimijoiden kuten Euroopan puolustusviraston, NORDEFCO:n ja Naton kanssa. Puolustushallinto kehittää kahden- ja monenvälisiä huoltovarmuusjärjestelyitä sotilaallisten suorituskykyjen yhteisen kehittämisen, jakamisen ja käytön mahdollistamiseksi. Puolustushallinto sekä työ- ja elinkeinoministeriö edistävät Euroopan unionin huoltovarmuusjärjestelyjä puolustusvälinemarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi.”

Käsittelyvaihe

Komission on määrä esitellä vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä tiekarttaa kohti kattavaa EU:n laajuista huoltovarmuusjärjestelmää. Työ on kuitenkin edennyt hitaasti. Erillisenä ehdotuksena Suomi on nostanut myös esiin neuvoston päätöksen sotilaallisesta huoltovarmuudesta. Aihe on priorisoitu selvitettäväksi osana puolustusviraston huoltovarmuustyöryhmän työtä.

Suomen tavoitteet

Suomi edistää Euroopan unionin huoltovarmuusjärjestelyjä puolustusvälinemarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi ja kansallisen huoltovarmuuden kehittämiseksi. Työ tukee myös laajemmin EU:n puolustusulottuvuuden kehittämistä ja puolustusyhteistyön tiivistämistä. Suomi pyrkii pitämään työn konkreettisena ja käytännönläheisenä. Eräänä elementtinä Suomi edistää huoltovarmuutta koskevan neuvoston päätöksen laatimista. Päätöksellä vahvistettaisiin jäsenmaiden välistä luottamusta, luotaisiin yhteisiä toimintamalleja sekä tiivistettäisiin huoltovarmuusalan yhteistyöverkostoa.

Vaikuttamissuunnitelma

Vaikuttamisen tasot ovat laaja-alaiset: puolustusviraston työryhmistä ministerikokouksiin. Komission kanssa käytävää dialogia jatketaan aktiivisesti.

Keskusteluissa tulee perustella tarvetta huoltovarmuusjärjestelyjen syventämiseksi ja etsiä käytännöllisiä ratkaisuja järjestelyjen kehittämiseksi. Neuvoston päätöksen osalta on tarpeen laaja-alaisesti keskustella asiaa epäilevien jäsenmaiden kanssa. Keskusteluissa tulee perustella, miksi kyseisen kaltainen instrumentti on paitsi mahdollinen, myös jäsenmaiden kannalta riittävän joustava. Esimerkkinä vastaavankaltaisesta järjestelystä toimii aseviennin yhteinen kanta (*common position*). Myös yhteydenpito samanmielisiin jäsenmaihin on tärkeää. Neuvoston päätös on vain yksi ehdotus Suomen ajamassa laaja-alaisessa maanpuolustusta tukevan huoltovarmuuden kehityksessä.

Asia pyritään myös nostamaan puolustusministerikokouksen asialistalle omana asiakohtanaan, mikä mahdollistaisi asian perinpohjaisen ja väärinkäsitysten oikomista helpottavan käsittelyn.

3. EU:n puolustustutkimus

YTPP-alan tutkimuksen (CSDP-related research) valmistelutoimen käynnistämisestä sovittiin 2013 Eurooppa-neuvostossa. Valmistelutoimi perustettaneen vuosille 2017–2019 (n. 15 M€/v) ja sillä pyritään osoittamaan YTPP-alaan liittyvän tutkimuksen lisäarvo. Tavoitteena on, että komissio jatkaisi tutkimuksen rahoittamista seuraavalla rahoituskaudella vuodesta 2021 eteenpäin, jolloin ennakoitu rahoitus voisi olla jopa 200 M€ vuosittain. Tutkimuksen tavoitteita, teemoja, hallintomallia, käytännön toteutusta ja tutkimussisältöjä on

valmisteltu EDA:n ja komission johdolla jäsenvaltioiden työpajoissa. Myös teollisuus on otettu mukaan keskusteluihin. Jäsenvaltiot ovat antaneet tukensa valmistelutoimelle, jonka tulee tuottaa lisäarvoa nykyiseen verrattuna eikä johtaa kansallisten budjettien laskemiseen.

Komissio on nimittänyt myös korkean tason ”*Group of Personalities*” (GoP) -ryhmän pohtimaan strategista visiota tutkimukselle. Ryhmää johtaa sisämarkkinoista ja teollisuudesta vastaava komissaari Bienkowska ja siihen kuuluu 16 jäsentä politiikan ja teollisuuden alalta sekä tutkimuspiireistä. Ryhmään osallistuu Teija Tiilikainen. Ajatuksista raportoitiin kesäkuun 2015 Eurooppa-neuvostolle, jonka päätelmissä korostettiin riittävän rahoitustason varmistamista.

Samanaikaisesti valmistelutoimesta käytävien keskustelujen kanssa komissio ja EDA ovat valmistelleet pilottihankkeita, joissa Euroopan parlamentti on ollut aloitteellinen. Tavoitteena on testata komission ja EDA:n yhteistyötä ja valmistautua siten valmistelutoimeen.

Käsittelyvaihe

Jäsenvaltioiden ohjelmakomitea alkaa kokoontua epävirallisesti ja se valmistelee alkuvaiheessa pilottihankkeita ja myöhemmin vuoden 2016 aikana valmistelutoimen työohjelmia. Myös muita valmistelutoimeen liittyviä avoimia kysymyksiä, kuten hallintomallia, voidaan tuoda käsittelyyn. Pilottihankkeiden osalta hankehaut avautuvat alkuvuodesta.

GoP-ryhmän raportti valmistuu helmi-maaliskuussa 2016. Raporttia käytetään pohjana laadittaessa ehdotusta valmistelutoimesta seuraavan vuoden budjettia varten, jonka osalta päätös on odotettavissa joulukuussa 2016. Loppuvuodesta 2016 komissio antaa tiedonannon valmistelutoimesta ja komission päätös tehdään keväällä 2017. Ensimmäiset haut avautuvat vuoden 2017 loppuun mennessä.

Laajemman puolustustutkimuksen jatko-ohjelman kannalta keskeisiä ovat EU:n monivuotiset rahoituskehykset seuraavalle rahoituskaudelle 2021–2027 sekä seuraava tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelma, johon puolustustutkimus saatetaan sisällyttää erityissäännöin.

Suomen tavoitteet

Suomi tukee puolustustutkimuksen valmistelutoimen toteuttamista tavoiteaikataulun mukaisesti. Valmistelutoimen tulee perustua jäsenvaltioiden suorituskyvyissä todettuihin tarpeisiin ja pyrkiä esimerkiksi EDA:n suorituskykyjen kehittämissuunnitelmassa todettujen suorituskykypuutteiden paikkaamiseen. Samalla on jätettävä tilaa myös innovaatiolähtöiselle tutkimukselle.

Suomi pitää valmistelutoimea tärkeänä avauksena, joka laajentaa EU-komission rahoittamaa tutkimusta ensimmäistä kertaa sotilaspuolelle. Hyötyä saadaan uusina sotilaallisina suorituskykyinä. Teollisuuden vahvempi mukaantulo vahvistaa Euroopan teollista ja teknologista perustaa sekä tukee kasvua ja kilpailukykyä, aloite sisältääkin merkittäviä mahdollisuuksia suomalaiselle puolustusteollisuudelle. Valmisteluissa on löydettävä ratkaisut puolustustutkimusohjelman toteuttamiseen komissiokehyksessä ottaen huomioon puolustuksen erityinen luonne.

Vaikuttamissuunnitelma

Suomi on osallistunut aktiivisesti komission ja EDA:n johtamaan valmisteluun. Myös Teija Tiilikaisen osallistuminen komissaari Bienkowskan johtamaan Group of Personalities -työhön ja hänen avustamisensa PLM:stä (sherpat) tarjoavat vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Keskeisiä valmistelutahoja kansallisessa valmistelussa ovat puolustusministeriö ja puolustusvoimat (T&K-sektori), joiden on tehtävä tiivistä ja tavoitteellista yhteistyötä, koska ohjelma sisältää merkittäviä uusia mahdollisuuksia suorituskykyjen kehittämiseen. Myös ulkoministeriö ja puolustusteollisuus ovat mukana valmistelutyössä. Valmisteluun tarvitaan riittävät resurssit eri toimijoiden taholta, jotta ohjelmasta saadaan myös suomalaisille toimijoille houkutteleva.

Vuoden 2016 aikana vaikutetaan eri toimielimiin, jotta ehdotus hyväksyttäisiin ja se saisi riittävän rahoituksen. Lisäksi ehdotuksen tulee mahdollistaa suomalaisten osallistuminen ja tuottaa Suomen kannalta hyödyllisiä tuloksia.

4. Hybridiuhkiin vastaaminen

Hybridiuhkiin varautumista ja vastaamista on EU:ssa ryhdytty tehostamaan vuoden 2015 alusta lähtien. Aihetta on käsitelty sekä ministerikokouksissa että Eurooppa-neuvostossa kesäkuussa 2015. Kokonaisuutena kyseessä on erittäin laaja ja politiikkasektoreita läpileikkaava alue, jota pyritään käsittelemään kokonaisvaltaisesti kaikki EU:n työkalut huomioiden.

Toukokuussa 2015 neuvosto totesi hybridikeinojen käytön lisääntyneen erityisesti EU:n lähialueilla, sekä valtiollisten että ei-valtiollisten toimijoiden toimesta. Neuvosto antoi korkealle edustajalle tehtäväksi valmistella yhteistyössä komission ja EDA:n kanssa sekä jäsenmaita konsultoiden kehysasiakirjan ja käytännön ehdotuksia hybridiuhkiin vastaamiseksi sekä EU:n, jäsenmaiden ja kumppanien kriisinsietokyvyn vahvistamiseksi vuoden 2015 loppuun mennessä. Prosessissa huomioidaan käynnissä oleva työ kyberpuolustuksen, ennakkovaroituksen, strategisen viestinnän sekä relevanttien EU:n ulkoisten ja sisäisten politiikoiden kehittämiseksi ja suorituskykyjen kehittämisvaatimusten arvioimiseksi.

Asian merkitys Suomelle

Suomi on toiminut aktiivisesti EU:n toiminnan tehostamiseksi hybridiuhkiin varautumisessa. Myös hallitusohjelmassa todetaan tarve EU-tason toimille ja yhteisille keinoille hybridiuhkien torjumiseksi.

Asiassa on useita eri toimintalinjoja ja -mahdollisuuksia. Puolustushallinnon kannalta keskeisiä ovat mm. EU:ta tukevan hybridiuhkien analysointiin keskittyvän keskuksen perustaminen, Euroopan puolustusviraston järjestämä hybridisodankäyntiä ja sitä koskevien sotilaallisten suorituskykyjen kehittämistä käsittelevä sotapeli sekä parhaillaan tekeillä oleva hybridiuhkia koskeva EU:n poliittinen kehysasiakirja (joint framework). Analysoitaessa hybridiuhkien vaikutuksia suorituskykyjen kehittämiselle kyetään tuottamaan konkreettista hyötyä kansallisen puolustuskyvyn kehittämiseen.

Käsittelyvaihe

EU:n tekeillä oleva kehysasiakirja tulee viivästymään alkuperäisestä aikataulusta ja valmistunee vasta keväällä 2016.

Eri yhteyksissä jäsenmaat ja EUH ovat painottaneet unionin hybridiuhkia koskevan analyysikyvyn vahvistamista. Erityisesti on korostettu strategisemman analyysin ja tilannekuvan tarvetta. EU:n ulkosuhdehallinto on esittänyt ajatuksen, että jäsenmaat voisivat ottaa asiassa aloitteellisen roolin. Suomen hybridikysymyksissä omaksumasta korkeasta profiilista johtuen Suomeen kohdistuu erityistä kiinnostusta.

EDA:n järjestämää sotapeliä valmistellaan parhaillaan ja se on määrä toimeenpanna kahdessa osassa vuoden 2016 alkupuoliskon aikana.

Suomen tavoitteet

Suomi haluaa, että hybridiuhkia koskevasta kehysasiakirjasta tulee kattava ja että se toimeenpannaan täysimääräisesti. Asiakirjassa tulee huomioida kaikki EU:n käytettävissä olevat oikeudelliset, toiminnalliset ja muut instrumentit sekä mahdollisuudet niiden käyttöön hybridiuhkatilanteissa. Keskinäisen avunannon lauseketta voi Suomen näkemyksen mukaan olla mahdollista soveltaa hybriditilanteissa.

EU-ministerivaliokunnan 13.11. tekemän linjauksen mukaisesti ”Suomi selvittää mahdollisuuksia tukea EU:n hybridianalyysikykyjen vahvistamista. Eräänä vaihtoehtona voisi olla perustaa keskus, jonka tehtävinä olisivat hybridiuhkien monitorointi ja analysointi. EU:ssa tulee jatkaa keskustelua yhteistyön tiivistämisestä hybridiuhkiin liittyen, ml. hybridianalyysikyvyn vahvistaminen.”

Suomi haluaa, että EDA:n hybridisodankäyntiä koskevan työn tulokset huomioitaisiin täysimittaisesti suorituskykyvaatimusten päivitystyössä ja kykyjen kehittämisessä.

Vaikuttamissuunnitelma

Tiivistä yhteydenpitoa instituutioiden keskeisten toimijoiden ja osastojen (erityisesti ulkosuhdehallinnon Crisis Management and Planning Directorate, CMPD) kanssa jatketaan.

Yhteydenpidolla varmistetaan tiedonsaanti kehysasiakirjan valmisteluista ja kyetään välittämään Suomen kantoja valmisteluprosessiin. Suomen kansallinen kokonaisturvallisuuden malli on noussut useissa yhteyksissä noussut esille esimerkkinä yhteiskunnallisesta varautumisesta erilaisiin kriiseihin, soveltuvin osin myös hybridisodankäynnin tilanteisiin. Tätä mallia on esitelty myös EU:lle ja sen elementtejä voidaan soveltaa myös EU:n varautumista ja vastatoimenpiteitä kehitettäessä.

Lisäksi yhteydenpidolla kyetään edistämään Suomen laajempia tavoitteita, joita on listattu huhtikuussa 2015 laaditussa kansallisessa vaikuttamispaperissa.

5. EU:n asedirektiivin muuttaminen

Komissio antoi 18. marraskuuta 2015 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ampuma-aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin (91/477ETY) muuttamisesta (COM(2015) 750). Ehdotuksen taustalla on viime vuosina ja erityisesti kuluneen vuoden aikana Ranskassa ja muualla Keski-Euroopassa tapahtuneet terrori-iskut.

Asian merkitys Suomelle

Komission suunnittelema asedirektiivin muutos, joka kieltäisi reserviläisaseiden käytön, heikentäisi mahdollisuuksia kehittää reservimme osaamista. Tällä olisi suora vaikutus Suomen puolustuskykyyn.

Uhkakuvien monipuolistuminen ja hybridisodankäynnin luonne edellyttää vahvaa kokonaisturvallisuusajattelua, jossa korostuu koko yhteiskunnan henkisen ja fyysisen kriisinsietokyvyn vahvistaminen. Näissä molemmissa painottuu vapaaehtoisen maanpuolustuksen merkitys. Verrattuna moneen muuhun valtioon nähden reservin merkitys sodan ajan joukoissa on ratkaiseva. Vapaaehtoistoiminta on yksi maanpuolustuksemme peruspilareista ja tukee suorituskykyisen reservin ylläpitämistä sekä valmiutta tukea muita viranomaisia. Samalla se on eri muotoineen kustannustehokas keino rakentaa sotilaallista suorituskykyä ja kokonaisturvallisuutta. Puolustusvoimiin vuoden 2015 alussa luodut uudentyyppiset paikallisjoukot tulevat vahvistamaan maakuntien yleistä kriisivalmiutta. Tämä on osa kehitystyötä, jonka tarkoituksena on avata uusia mahdollisuuksia ja entistä paremmin hyödyntää vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta sekä reservin toimintaa puolustusvoimien sodan ajan joukkojen koulutuksessa.

Direktiiviluonnoksessa esitetty rynnäkkökiväärien ja konepistoolien puoliautomaattiversioiden kieltäminen tai luvansaannin rajoittaminen vain poikkeustapauksiin vaikuttaisi merkittävästi vapaaehtoiseen maanpuolustukseen. Vapaaehtoinen sotilaallinen koulutus on puolustusvoimia ja maamme puolustusta hyödyntävää. Puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus on liitetty kiinteäksi osaksi puolustusvoimien sodan ajan joukkojen joukkotuotantoa ja valmentaviksi jaksoiksi kertausharjoituksiin. Ammuntaan liittyvä koulutus- ja kilpailutoiminta toteutetaan lähes yksinomaan sellaisilla aseilla, jotka ovat komission esityksessä mainitun rajoituksen piirissä. Tämä tarkoittaisi käytännössä tämän tyyppisen toiminnan loppumista nykymuodossaan.

Käsittelyvaihe

Direktiiviluonnos jaettiin jäsenmaille 18.11.2015. Keskustelua aiheesta on ehditty käymään jo oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa. Myös työryhmäkäsittely käynnistyi marraskuun 2015 loppupuolella.

Suomen tavoitteet

Suomi korostaa komission roolia EU:n ja jäsenmaiden puolustuksen kehittämisessä. Samalla puolustusulottuvuuden kehittäminen tulee kytkeä EU:n muihin tavoitteisiin ja muihin sektoripolitiikoihin. Asedirektiivissä kyse on tilanteesta, jossa riskinä on, että luodaan tarkoittamattomia, jäsenmaiden puolustuskykyä heikentäviä seurauksia. Direktiivin seurauksia tuleekin arvioida turvallisuustilanteen kehittymistä ja jäsenmaiden puolustuskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä silmällä pitäen.

Eurooppa-neuvosto linjasi kesäkuussa 2015, että ”jäsenvaltioiden on kohdennettava riittävästi varoja puolustusta varten ja resursseja on hyödynnettävä mahdollisimman tehokkaasti”. Suomen osalta reserviläistoiminnassa kyse on tämänkaltaisesta kustannustehokkaasta ja koetellusta keinosta ylläpitää puolustusvalmiutta monimuotoisia uhkakuvia vastaan.

Suomi ajaa direktiiviin poikkeusta, joka jättäisi puolustuksen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tarkoitetun toiminnan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Vaikuttamissuunnitelma

Jatketaan tiivistä yhteistyötä direktiivin valmistelusta vastaavan hallinnonalan (SM) kanssa. Vaikutetaan sekä parlamenttiin että komissioon.

Esitetään direktiiviluonnokseen tekstiehdotuksia, jotka mahdollistaisivat puolustusta koskevan poikkeaman direktiivistä. Lisäksi levitetään tietoa kansallisen järjestelmän erityispiirteistä EU-tasolla tapahtuvan päätöksenteon tueksi.

Tehdään vaikuttamismatkoja Brysseliin, mahdollisesti myös ministeritasolla alkuvuodesta 2016. Komissiossa vaikutetaan erityisesti sisäasioista vastaavaan pääosastoon, mutta myös mm. puolustusasioista vastaavaan teollisuus- ja sisämarkkinapääosastoon. Lisäksi jatketaan yhteydenpitoa kansallisiin toimijoihin komissiossa ja parlamentissa.

LIITTEET

Asiasanat	EU-asioiden komitea, puolustuspolitiikka, puolustusvirasto, puolustusvoimat, puolustusvälineet, YTPP
Hoitaa	**PLM, UM, VNK**
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, VTV, YM